

ignorovali a v důsledku toho mohli v pasážích o legionářích uvádět přejímané či zavádějící informace.

Je příjemným paradoxem, že byť kniha pojednává o značně nepřehledných a chaotických aktivitách v neustále se měnící situaci, autorčino vyprávění je velmi přehledné, systematické a v rámci daného tématu čtivé. Text je obohacen velkým množstvím zajímavého obrazového materiálu a přílohami, dokládajícími nejrůznější hospodářské aktivity legionářských vojsk. Po obsahové stránce je kniha adekvátní, pár drobných připomínek by bylo možné vznést jen k formální stránce, například k nesjednocenému přepisování azbuky, případně k menším překlepům. Jedná se však o marginálie.

V kontextu výše řečeného lze publikaci Daniely Brá德勒ové označit bez přehánění za průkopnickou publikaci k problematice československých legií. Brá德勒ová pečlivou analýzou a prací s množstvím archivních pramenů osvětluje řadu dosud opomíjených témat legionářské historie. Svojí prací Brá德勒ová poskytla čtenářstvu ucelenou a komplexní monografii, v dané problematice první svého druhu. Kniha *Vojáci nebo podnikatelé?* současně formou přidané hodnoty nabízí zajímavý náhled na každodennost v nejisté situaci se nacházejícího, dosud nestabilizovaného porevolučního východního Ruska pohledem československých vojáků. To je ostatně prizma, které ocení nejen čtenáři zabývající se československými legiemi, ale rovněž historici dějin česko-ruských vztahů a ruských dějin.

Anežka Kotoučová

Karel KAZBUNDA, *Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923*, ed. Jan Kahuda, Praha, Nakladatelství Lidové noviny ve spolupráci s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, v. v. i., a Národním archivem, 2020, 336 s., ISBN 978-80-7422-635-9 (Nakladatelství Lidové noviny), ISBN 978-80-88304-28-9 (Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.), ISBN 978-80-7469-095-2 (Národní archiv)

Dvacátý druhý svazek ediční řady EGO, zpřístupňující knižní formou prameny osobní povahy, přináší jeden ze dvou autobiografických textů z pera Karla Kazbundy (1888–1982), které bychom našli v jeho pozůstalosti v Archivu Národního muzea. Zatímco první se věnuje rodinným vzpomínkám, druhý, zde předkládaný, popisuje Kazbundovo působení na pozici československého delegáta ve Vídni pro provádění československo-rakouské archivní a spisové rozluky.

V úvodu knihy nalezneme studii Jana Háalka *Karel Kazbunda — historik a archivář fascinovaný Vídni*, která blíže seznamuje s osobností Karla Kazbundy a jeho rolí v rámci českého archivnictví a historické vědy. Samotné paměti, edičně zpracované Janem Kahudou, pak popisují nejprve archivní rozluky s Rakouskem od samých počátků přes projednávání jejích zásad na pařížské mírové konferenci, kodifikovaných v saintgermainské mírové smlouvě z roku 1919, až po uzavření Pražské archivní úmluvy v roce 1920. Tato část je sice zaplněna řadou odkazů na dokumenty právní povahy a záznamy diplomatických jednání, poskytuje ale názorný a přehledný pohled na celé pozadí rozluky.

V dalším textu už je věnována pozornost jednotlivým krokům provádění rozluky samé, popisu vídeňských archivů a jednotlivým archivním fondům. Paměti přináší podrobný pohled na bohatství „vídeňských archivních skladišť“, jehož nesmírnou cenu si Kazbunda uvědomoval již během svého vídeňského pobytu a rovněž o mnoho let později v době, kdy sepisoval paměti (1963–1972) a kdy byla realizace badatelské návštěvy ve Vídni v podstatě nemožná.

Vedle podrobného popisu vlastní úřední činnosti zmiňuje Kazbunda také svou další odbornou badatelskou práci. Z ní můžeme zmínit zejména práci týkající se osudů Karla Havlíčka Borovského, ale věnoval se i tématům archivně-teoretickým. Zachycuje prostředí poválečné Vídně, včetně kulturního dění, a přináší portréty a zajímavé postřehy o řadě osobností českých i rakouských — diplomatů, umělců a především archivářů. Poutavým doplňkem je pasáž o návštěvě posluchačů Státní archivní školy, které Kazbunda sám prováděl po archivu, nebo detaily pořízení fotografického zařízení. Mimo vídeňské záležitosti zmiňuje například pobyty o dovolené u Baltu s maminkou a sestrou. Hlavní osa textu se ale věnuje vlastní odborné práci ve Vídni a se smyslem pro význam celku i pro jednotlivé detaily tak vytváří přehledný obraz provádění archivní rozluky.

Samotné zpracování edice je nutno hodnotit velmi příznivě, zásahy editora ve vlastním textu by bylo možné shrnout tak, že za použití zavedených edičních pravidel (Ivan ŠTOVÍČEK a kol., *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti*, Praha 2002) a s přihlédnutím k některým specifickým Kazbundova rukopisu upravil editor text do čtivé podoby, která tím ovšem neztrácí nic ze své odborné formy a obsahu. Přehlednosti textu rovněž prospívá, že byl editorem rozčleněn do jednotlivých kapitol, které byly opatřeny názvy. Ty sice nejsou původní, ale vystihují obsah jednotlivých úseků textu, pochopitelně s vyznačením, že jde o doplněk editora.

Dalším uváženě zvoleným zásahem byla práce s poznámkovým aparátem, neboť rukopis sám již poznámkový aparát má. Editor nevytvářel druhou řadu poznámek, ale pokračoval v jednotné řadě s tím, že doplňky k původním Kazbundovým poznámkám jsou opět graficky vyznačeny, a výsledný text tak působí plynuleji, než kdyby poznámky tvořily dvě samostatné řady. Z editorových doplňků se zde kromě identifikace a současného uložení citovaných dokumentů objevují také vysvětlení cizích slov a kratších pasáží. Kniha, jak se na kvalitní edici sluší, je vedle seznamu pramenů a literatury opatřena také podrobným jmenným rejstříkem. Rovněž nechybí zajímavá obrazová příloha.

Závěrem lze konstatovat, že se Janu Kahudovi při zachování všech odborných nároků současné ediční praxe podařilo v čtenářsky příjemné formě zpřístupnit text, který perem přímého účastníka popisuje jedno ze zásadních vývojových období českého archivnictví, a lze ho tedy doporučit jako četbu doslova „povinnou“ pro studenty archivnictví. Rovněž lze knihu doporučit každému, koho zajímají otázky poválečných diplomatických jednání na poli kulturních vztahů, zejména vztahy česko-rakouské, dějiny archivnictví v širších souvislostech nebo období prvních let Československé republiky.